

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ЕКОЛОГІЯ

Освітньо-професійна програма «Екологія»

Рік навчання 1, семестр I

форма навчання денна

Галузь знань

Е Природничі науки, математика і статистика

Спеціальність

Е2 Екологія

Освітній рівень

перший (бакалаврський)

Кафедри
та викладач

Кафедра хімії та екології

Викладач: Волошина Наталія Олексіївна

Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=XTfUMKoAAAAJ&hl=uk>

E-mail: n.o.voloshyna@udu.edu.ua

Лінк на курс в Moodle (за наявності) *:

<https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=4495> ; <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=2882>

I. Основна
мета/цілі
навчання

Формування уявлень про основні завдання, предмет та об'єкти екології, основні закономірності, закони, правила і принципи формування та функціонування екосистем і їх структурних елементів, а також основні проблеми неоекології, прогнозування змін природи під впливом діяльності людини, принципів збереження середовища існування, ознайомитися з проблемами екологічної безпеки та оцінкою впливу на навколишнє природне середовище і набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722.

II. Місце
навчальної
дисципліни в

Навчальна дисципліна обов'язкова

Цикл професійної підготовки

Шифр у навчальному плані: ПП01

освітній програмі		
III. Обсяг навчальної дисципліни	Кількість кредитів	9
	Загальна кількість годин	270
	Лекційні заняття	68
	Семінарські/практичні заняття	52
	Самостійна робота	150
IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	Змістовий тематичний модуль 1	
	Загальна екологія	
	Тема 1. Екологія в системі природничих наук.	
	Тема 2. Екологічний чинник.	
	Тема 3. Закономірності впливу екологічних чинників.	
	Тема 4. Аутоекологія (екологія особин).	
	Тема 5. Середовища життя та адаптації до них у організмів.	
	Тема 6. Екологічна роль чинників харчування.	
	Тема 7. Біотичні чинники.	
	Тема 8. Демекологія (вчення про популяцію).	
	Тема 9. Екологія видів.	
	Тема 10. Синекологія (вчення про біоценози).	
	Тема 11. Екологічна система.	
	Тема 12. Енергія в екосистемі.	
	Тема 13. Біосфера – глобальна екосистема.	
	Змістовий тематичний модуль 2	
	Глобальні проблеми неоекотології	
	Тема 14. Природні ресурси планети та наслідки антропогенної діяльності.	
	Тема 15. Біологічне різноманіття.	
	Тема 16. Охорона навколишнього природного середовища.	
	Тема 17. Екологічні проблеми водного середовища.	
	Тема 18. Екологічні проблеми літосфери.	
	Тема 19. Екологічні проблеми атмосфери.	
	Тема 20. Екологічна безпека, контроль та управління якістю середовища.	
	Тема 21. Екологія людини.	
	Тема 22. Екологічні наслідки зміни демографічної ситуації.	
V. Результати	ПРН02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.	

навчання	ПРН03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. ПРН07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду. ПРН09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення. ПРН13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології. ПРН19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти.
VI. Порядок і критерії оцінювання	Поточний контроль – опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проєкти, написання есе, резюме), оформлення документів, тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи (35-60 балів). Підсумковий контроль – екзамен у 1 семестрі, усні відповіді на питання екзаменаційного білета або тестування (1-40 балів). Критерії оцінювання <u>Під час усних відповідей:</u> повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. <u>Під час виконання письмових завдань:</u> повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи. Рівень відповідності критеріям <u>Творчий рівень (90 – 100 балів).</u> Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах. <u>Високий рівень (80 – 89 балів).</u> Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності. <u>Достатній рівень (70 – 79 балів).</u> Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно. <u>Задовільний рівень (65 – 69 балів).</u> Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово. <u>Низький рівень (60 – 64 балів).</u> Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем. <u>Незадовільний рівень: 35 – 59 балів</u> з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну

	дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; <u>0 – 34 балів</u> з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.
VII. Політика курсу*	Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щосередини після четвертої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні. Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена. Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами: 1) опитування (усне, письмове) – 3 бали; 2) реферативні повідомлення, доповіді – 5 балів; 3) творчі роботи – 5 балів; 4) оформлення документів – 2 бали; 5) тренувальні онлайн-тести – 2 бали; 6) тестові модульні контрольні роботи – до 10 балів.
VIII. Основні інформаційні ресурси	1. Волошина Н.О. Екологія Частина I: навчальний посібник. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2020. – 243 с. http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/30653/Voloshyna%20N.%20O_I.pdf?sequence=1&isAllowed=y 2. Волошина Н.О. Екологія Частина II: навчальний посібник. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2020. – 219 с. http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/30654/Voloshyna%20N.%20O_II.pdf?sequence=1&isAllowed=y 3. Маленко Я.В., Ворошилова Н.В., Кобрюшко О.О., Перерва В.В. Загальна екологія: навчальний посібник. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 231 с. 4. Загальна екологія : підручник / Л.І. Соломенко, В.М. Боголюбов, А.М. Волох ; вид. друге випр. і доп. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 352 с 5. Бровдій В.М., Гаца О.О. Енергетичні закони екології. - К.: НПУ, 2001.- 102 с. 6. Бровдій В.М., Гаца О.О. Закони екології (соціально-економічні, геофізичні, геохімічні).- К.: НПУ, 2003.-179 с. 7. Микитюк О. М., Злотін О.З., Бровдій В.М. та ін. Екологія людини.- Харків: Ранок, 1998. – 206 с. 8. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 26.06.91. №1268-ХІІ. – Офіційна веб-сторінка. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12. 9. Концепція екологічної освіти в Україні, затверджена Міністерством освіти і науки України №13/6-19 від 20.12.2001 р. – Режим доступу: http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-148B3B2021C2C/list-B407A47B26 10. Сайт Міністерства захисту довкілля і природних ресурсів України. – Режим доступу: https://mepr.gov.ua/

*Обговорено та затверджено на засіданні кафедри хімії та екології
протокол № 1 від 27.09.2026 р.*